

ערך

ששון דבירה

Center for Redemption Studies

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ופירשו חז"ל⁵ פסוקים אלו על בהמה
ייחודית הנקראת "שור הבר" והיא גדולה
וחזקה מאוד עד כדי כך שאי אפשר לעמוד
בפני'.

שור הבר¹

ב. ענינו ושימוש

בשור זה בחר לו הקב"ה להיות מיוחד
מכל הבהמות⁶,
לעת"ל ישתתף⁷ בקניגיא (מלחמה) -
יחד עם הלוייתן⁸;
בסופה, הלוויתן ישחט אותו בסנפיריו⁹;
ואח"כ יאכל בסעודת הצדיקים¹⁰ -
כתשלום שכר על מעשיהם¹¹;
וע"י אכילת בשר השור יתחדד מוחם
ויזדכך ליבם, ומזה יגיעו לידיעת ה'
בשלימות¹².

הפרקים²

- א. מקורו
- ב. ענינו ושימוש
- ג. שמו
- ד. נקבתו
- ה. זמן בריאתו
- ו. תיאורו
- ז. מקומו

א. מקורו

נאמר באיוב³: "הנה נא בהמות אשר
עשיתי עמך חציר כבקר יאכל וכו'", וכן
בתהלים⁴: "כי לי כל חיתו יער בהמות
בהררי אלף".

(6) יל"ש ש"א רמז צד. תהלים רמז תתפח.
וכעוד מספר סוגים שהקב"ה בחר ברא ובחר לו
מהם א' מיוחד, עיי"ש.
(7) עיי"ע 'קניגיא' בארוכה.
(8) מקורו, ענינו וכו' עיי"ע לווייתן (שי"ל אי"ה
בהמשך).
(9) בעניין ההיתר בשחיטה מעין זו לבהמה
עיי"ע 'שחיטה' (שי"ל אי"ה בהמשך).
(10) ב"ב עד, ב. פרד"א פי"א. פירש"י איוב
שם. התרגום לתהילים שם.
(11) פירוש מהרז"ו ויק"ר פכ"ב, י.
(12) למעלה מאוכלי המן, שולחן של ארבע
לרבינו בחיי ריש שער ד'.

(1) נושא זה הינו הרחבה לערך 'קניגיא' (שי"ל
אי"ה בהמשך). כך נקרא בדברי המפרשים
ורבותינו נשיאינו; ובלשון המקרא ובכ"מ
בדחז"ל (ראה הנסמן להלן פ"א) נקרא "בהמות",
או "בהמות בהררי אלף". וראה להלן בפ"ג.
(2) בערך זה מתבאר ענינו ותיאורו של שור הבר
בכללות. אודות ענינו ע"פ פנימיות, מלחמתו עם
הלווייתן ושחיטתו - עיי"ע 'קניגיא'; אודות
אכילתו - עיי"ע 'הסעודה'.
(3) מ, טו ואילך.
(4) ג, י.
(5) ראה הנסמן להלן בהע' 10, ובהע' 30.

ד. נקבתו

דרשו חז"ל²¹ שיחד עם השור נבראה גם נקבה²². ומפני גודלם וכוחם העצום [וכדלהלן פ"ו], אם יולידו ויתרבו, יוכלו צאצאיהם להחריב את העולם, על כן סירס הקב"ה את הזכר וצינן את הנקבה. נקבת השור מיועדת ג"כ לסעודה דלעת²³.

אך לרבי פנחס בשם רב אחא במדרש²⁴ השור נברא יחידי.

ה. זמן בריאתו

מובא במדרש שהשור נברא בזמן בריאת העולם, ביום השישי²⁵ [ולדעת א' רובצות . . והם אוכלים . . הן שותים כו" - בל' רבים.

(22) וכ"ה לדעת רשב"ל בב"ר פ"ז, ד. וראה גם בפ"י עץ יוסף ויק"ר שם שכ"ה דעת ר"ל.

(23) ב"ב שם.

(24) ב"ר ופי' מהרז"ו שם. ועי' בפ"י עץ יוסף שם שביאר באופן אחר - שגם לר"א (הלוויתן) השור נברא (ו) יחד עם נקבה אך נקרא יחידי משום שכבר איננה בת זוגו (אינם נזקקין זל"ז). וראה גם בפ"י עץ יוסף ויק"ר שם שכ"ה דעת ר' יוחנן.

(25) פדר"א שם. יל"ש אסתר רמז תתרנ"ד. מדרש פנים אחרים גירסא ב' פ"ג ד"ה "ויבקש המן". אבן עזרא עה"פ באיוב שם. שלחן של ארבע שם.

כתוב במדרש שבריאתו היא בזכות (ובשביל) יעקב¹³. ויש מפרשים שהכוונה היא לעם ישראל בכלל, שנברא בשבילם¹⁴.

ג. שמו

ע"פ פנימיות נקרא "(שור ה) בר", מלשון 'חוץ'¹⁵ ו'בירור'¹⁶ - שענינו הוא בירור וזיכוך העולם¹⁷.

ובכ"מ¹⁸ נקרא בשם "בהמות (בהררי אלף)": "בהמות" - בלשון רבים, מכיון שנכללים בו כל הטעמים של כל הבהמות¹⁹; ו"בהררי אלף" - על שם אלף ההרים שרובץ עליהם²⁰ [כדלהלן פ"ו].

(13) ויק"ר פל"ו, ד. יל"ש ישעי' רמז תנב.

(14) ידי משה ויק"ר שם.

(15) אוה"ת ויקרא (כרך ב), תפח. התוועדויות

תשמ"ז ח"ג ע' 133. ועוד.

(16) לקו"ת שמיני יח, ג. צו טו, ג.

(17) לשלימות העניין עיי"ע 'קינגיא' בארוכה.

(18) ראה הנסמן בפ"א.

(19) תפארת ציון על ויק"ר פכ"ב, שם. ועיי"ש

שמביא עד"ז עוד כמה ממאכלי הסעודה

שכוללים בתוכם את כל הטעמים מסוגם.

(20) ברש"י ובאבן עזרא עה"פ בתהילים שם

שי"מ ע"ש שגדל שם יכול אלף פרסאות; י"מ

ע"ש שנמצאים שם אלף פרים; וי"מ ע"ש בקר

הנקרא 'אלף'.

(21) ב"ב שם. יל"ש ישעי' רמז תלד. איוב רמז

תתקכו. וראה תנחומא נצבים (ס"ד): "בהמות

אין אילן או שאר צל שבעולם יכולים להגן עליו מפני החמה, ובכל זאת מתקיים³³.

אין אדם יכול לעמוד במזונותיו³⁴,

ומובא במדרשים³⁵ - שמאכלו בפועל הוא מכל מה שגדל (ביום אחד³⁶) בהרים שעליהם רובץ, ונחלקו האמוראים בזה: (א) לר' יוחנן צומחים בהרים אלו כל מיני העשבים שיש בעולם³⁷, (ב) לר"ל צומח שם מאכל השמור לצדיקים לע"ל³⁸ (ואוכלו

המפרשים²⁶ משמע²⁷ ממדרש אחר שנברא ביום החמישי²⁸].

ו. תיאורו

במדרשים מתואר שכוחו, גודלו וטבעו שונים וייחודיים משאר הברואים שבעולם²⁹:

א. מימדיו העצומים:

מקום רביצתו הוא על אלף הרים³⁰;

זנבו - בגודל ובעובי של אילן ארז, גידיו - עבים כענפי אילן, ועצמותיו - כבדות, חזקות ועבות כנחושת וברזל³¹.

ב. מפאת גודלו העצום אי אפשר לעמוד

בפניו³², ובכמה פרטים:

(ומצו"ד). ובמצו"צ שם: "מנין מרובה אחז הכתוב".

(31) מפרשים על איוב שם (רש"י, מצודות, תרגום, אבן עזרא ועוד).

(32) יל"ש פנחס שם. פסיקתא רבתי פט"ז, ס"ד. ובהנסמן להלן.

(33) מצו"ד שם, כא.

(34) במדב"ר שם. ותנחומא פנחס שם.

(35) ראה בהנסמן לעיל הערה 30.

(36) וצומחים מחדש בכל יום. פרד"א שם. זהר שם. מפרשים על תהלים (רש"י, מצו"ד, ת"י) שם. פירש"י איוב שם.

(37) ע"פ פי' התפארת ציון ויק"ר שם.

(38) אך ביפה תואר ויק"ר שם כתב שאי"ז מאכל הצדיקים (שהרי אוכלו), ורק שגדילה זו היא מעין הגדילה לע"ל - שמאכלים מוכנים צומחים מהארץ. והידי משה מיישב שהכוונה שגדל שם מאכלו ומאכל הצדיקים יחד.

(26) פי' מהרז"ו לב"ר שם.

(27) מזה שדרשו ענין השור מהפסוק "ויברא אלוקים את התנינים הגדולים" (בראשית א, כא) הנאמר ביום החמישי. ומשאר זה בצ"ע היאך לומד המדרש שנברא (לפי הפי' הנ"ל) ביום בריאת יצורי המים.

(28) ובפירושו לויק"ר שם כתב שנברא קודם בריאת העולם, יחד עם כל השכר השמור לצדיקים לעת"ל.

(29) וכמו עוד ברואים שנבראו בבריאת העולם, כגון אדה"ר שגודלו מסוף העולם ועד סופו, ובעקבו מכהה גלגל חמה. תפארת ציון שם.

(30) ויק"ר שם. במדב"ר פכ"א, יז. יל"ש פנחס רמז תשעז. יל"ש איוב שם. פרדר"א שם. תנחומא (ירושלים תש"ל) פנחס סי"ב. נצבים שם. פסיקתא דרב כהנא פ"ו. פסיקתא רבתי פט"ז, ד. זח"א בראשית יח, ב. ח"ג פנחס רמ, ב. ריז, א. מפרשים על תהלים שם (רש"י, תרגום

שכל הנהגתה היא כפי המצוות של ישראל.
לדעת רש"י שותה מנהר פרת, ויכול
בכוחו לשתות את כל מי הירדן⁴⁵.

ז. מקומו

בדורות הראשונים הי' גלוי, אך עכשיו
הוא מכוסה⁴⁶. וביאר האריז"ל שזה כדי
לברר את הטוב מהרע – לדעת מי המקיים
תומ"צ מצד הוכחות מדורות שעברו או
מצד אמונתו בה' והוא יחי' בעוה"ב חיים
נצחיים⁴⁷.

משם. אך בגמ' ב"ב שם דרשו שמי הירדן יורד
לתוך פיו של לוייתן.

(43) והזהר אומר (ח"ב פנחס ר"מ, ב) שבגמיעה
אחת שותה מה שעובר בנהר במשך שש שנים.

(44) שם.

(45) פירש"י איוב שם, כג. ובמפרשים שם.

(46) תפארת ציון שם.

(47) שם.

לצורך תיקונו לסעודה³⁹), ו(ג) לרבנן
שאוכל מבהמות הגדלות שם⁴⁰;

ודרשו שם בענין שתייתו: שותה מנהר
הנקרא 'יובל' היוצא מ'עדן'⁴¹; ומדיח את
פיו ממי נהר הירדן⁴² - לר' יוחנן מכל המים
הזורמים במשך שישה חודשים, ולרשב"ל
במשך שנה⁴³.

והטעם ששותה את מי נהר הירדן, פי'
ה'תפארת ציון'⁴⁴, דמכיון שמיועד לאכילת
הצדיקים לעת"ל - צריך לקבל עכשיו
ממעשיהם הטובים, ולכן שותה גם מנהר
שבארץ ישראל -

(39) ראה במפרשים על ויק"ר שם (רד"ל,
מהרז"ו, עץ יוסף).

(40) ובטעמי המחלוקת עי' בתפארת ציון שם.

(41) ועי' בתפארת ציון שם המבאר את עניין
ההדחה והשתי' שלו.

(42) ביפה תואר ביאר שלדעת המדרש נמשכים
מי הירדן לים ועוברים שם (מבלי להתערבב)
ומתכנסים במקום אחר, ואח"כ שור הבר שותה

לע"נ

הרה"ת בנימין בן גרשון שלום
גורביץ

לע"נ

הרה"ת אברהם ראובן בן גבריאל
מקלר

נבל"ע ליל ש"ק לסדר "לך לך" י' מר-חשון
ה'תשפ"ו

לע"נ

הרה"ת אלחנן בן הרה"ת אהרון
יעקובוביץ

שיזכו תו"מ לעלי' נצחית נשמות בגופים בגאולה האמיתית והשלימה
בהתגלות של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יו"ל ע"י: מכון ערכים

בתורת הגאולה ומלך המשיח

להערות הארות: er.geula@gmail.com

לתרומות והקדשות: 347-249-2100

למאגר הערכים המקוון - סרוק את הברקוד:

יחי אדוננו מורדנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כיוון שמשיח צדקנו עומד לבא תיכף ומיד, אבל עדיין
לא בא בפועל שלכן דרושה עכשיו השתדלות האחרונה
. . . ובפשטות . . . הוא לימוד התורה בענייני מלך
המשיח ובענייני הגאולה . . . הן בתורה שבכתב . . .
ובתורה שבעל פה . . . ובמדרשים . . . וגם - ובמיוחד -
בפנימיות התורה . . . וההוספה בלימוד התורה בענייני
משיח והגאולה ("מלכות שבתפארת") היא ה"דרך
הישרה" לפעולת התגלות וביאת המשיח והגאולה בפועל
ממש

(שיחת ש"פ תזריע-מצורע תשנ"ב סי"ב)

לזכות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שליט"א
מהרה יגלה זיגאלנו אבי"ר

יהי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח
לעולם ועד